

Opinto-ohjelmaa suunnitellessasi kiinnitä huomiota seuraaviin asioihin:

1. Opintoja on valittava riittävästi

Lukion suorittamiseen vaaditaan vähintään 150 opintopistettä. Pakollisten opintojen määrä on 94 tai 102 opintopistettä matematiikan oppimäärän laajuudesta riippuen.

Jos sinulla on lyhyt matematiikka eikä B2- tai B3-kieltä, valitse riittävästi muiden aineiden valinnaisia ja paikallisia opintoja täydentämään opinto-ohjelmaa. Valitse niitä jo ensimmäisenä vuonna.

2. Opinto-ohjelman tasapainottaminen

Jos sinulla on laaja ja monipuolinen opinto-ohjelma, mieti tarkkaan, kuinka paljon opintoja jaksat suorittaa. Arvioi siis työmääräsi.

2 opintopistettä = kolme 60 minuutin oppituntia viikossa kahden periodin aikana

Jos esim. 1. tai 2. vuoden opintopistemääräsi on 64, työjärjestyksessäsi on keskimäärin 24 oppituntia/viikko, kun tunnit ovat 60 min mittaisia. Se tarkoittaa käytännössä viiden oppitunnin päiviä. Ota huomioon myös se, että kaikkia tarjolla olevia opintoja ei näy valintakortissa tai niiden tunnit eivät sisälly lukion työjärjestykseen.

3. vuoden (= abivuoden) opinnot on jaettu lukulomaa ja ylioppilaskirjoituksia edeltäville viidelle periodille. Abivuoteen mahtuu siksi vähemmän opintoja kuin muille lukiovuosille. Jos 3. vuoden opintopistemääräsi ylittää 44, kannattaa harkita valintojen vähentämistä.

Parhaiten jaksaa opiskella aineita, joista on kiinnostunut. Teoria-aineiden sekä taide- ja taitoaineiden opiskelu rinnakkain auttaa myös jaksamaan.

3. Toisiaan tukevat aineet

Jos valitset paljon fysiikkaa, sinun on syytä valita pitkä matematiikka. Reaaliaineiden osalta katso seuraava kohta 4. Ylioppilastutkinto. Laajasta reaaliaineiden osaamisesta on etua kielten opiskelussa ja päinvastoin.

4. Ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkinnon tehtävät perustuvat lukion pakollisiin ja valinnaisiin opintoihin. Valitse opintojaksoja niin, että voit suorittaa vähintään viisi ylioppilastutkinnon koetta hyväksytysti. Ota myös huomioon, että yo-tutkintoon sisältyy vähintään yksi pitkän oppimäärän koe, mikä käytännössä tarkoittaa pitkän kielen (ENA) tai pitkän matematiikan (MAA) yo-koetta.

Abiturientin eli ylioppilaskokelaan kannattaa valita yo-kirjoitusaineistaan mahdollisimman paljon opintoja kolmantena lukiovuonna, esim. äidinkielen valinnaiset opinnot, englannin ja/tai ruotsin

valinnaiset ja paikalliset opinnot sekä matematiikasta valinnaisten lisäksi paikallinen kertaava opintojakso (MAA 13p tai MAB 10p).

Yhteen tai useampaan reaaliaineen kokeeseen osallistujan on syytä vahvistaa vähintään kahden reaaliaineen osaamista mahdollisimman pitkälle. Kustakin reaaliaineesta järjestetään oma kokeensa, ja yhdellä tutkintokerralla on kaksi reaaliaineiden koepäivää.

Toisena reaalkoepäivänä voi kirjoittaa yhden seuraavista:

psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

ja toisena koepäivänä yhden seuraavista:

uskonto UE tai UO, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto.

Reaaliaineen kokeessa on aina myös oppiaineen rajat ylittäviä tehtäviä. Esimerkkejä oppiaineiden integroitumisesta:

Evangelisluterilainen uskonto: HI, YH, ET, FI, PS, GE

Ortodoksinen uskonto: ET, FI, HI, YH

Psykologia: BI, TE, FI, ET, UE/UO, YH

Historia: YH, GE, FI, UE/UO, ET

Yhteiskuntaoppi: HI, GE, PS (sosiaalipsykologia), FI, ET, TE

Fysiikka: muut ympäristö- ja luonnontieteet = KE, GE2v, BI, ja TE

Kemia: muut ympäristö- ja luonnontieteet (erityisesti BI ja FY), TE

Biologia: KE, FY, GE, PS, TE

Maantiede: BI, HI, YH, KE, FY, UE/UO

Terveystieto on monitieteinen aine, joka liittyy erityisesti biologiaan, psykologiaan, yhteiskuntaoppiin, etiikkaan (FI) ja liikuntaan. Myös osa maantieteen ja historian kursseista on terveystietoa tukevia.

Filosofia liittyy tavalla tai toisella kaikkiin aineisiin.

5. Jatko-opintosuunnitelmat

Hanki tietoa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen valintaperusteista, jotta voit ottaa ne huomioon ainevalinnoissa ja ylioppilastutkinnon suunnittelussa. Tietoa vuonna 2020 voimaan tulleista valintaperusteista löytyy Opintopolusta: Opintopolku.fi > Opinto-ohjaajien työkalupakki > Korkeakouluhaut (eduuni *wikissä*).

Ammattikorkeakoulujen todistusvalinnassa otetaan huomioon ylioppilastutkintotodistuksesta viisi ainetta. Äidinkieli, matematiikka ja vieras/toinen kotimainen kieli otetaan huomioon kaikilta nämä aineet kirjoittaneilta. Tämän lisäksi otetaan huomioon kaksi parasta pistettä tuottavaa ainetta (reaaliaineet/vieras kieli). Reaaliaineet ovat muita lukuaineita kuin kieliä tai matematiikkaa.

Jos pyrit yliopistoon, sinun kannattaa kirjoittaa monipuolinen ylioppilastutkinto. Opinto-ohjelma on silloin suunniteltava kunnianhimoisesti.

Kielten opiskelu on tärkeää kaikkien yliopisto-opintojen kannalta. Englannin hallinta on tärkeintä, ja monipuolisia kieliopintoja tarvitaan ennen muuta humanistisilla ja kaupallisilla aloilla. Ruotsista kannattaa opiskella kaikki valinnaisetkin opinnot ja suorittaa ruotsin yo-koee, koska korkeakouluissa ruotsi on pakollinen kieli kaikilla koulutusaloilla ja varsinkin yliopiston kieliopintoihin on hankittava lukiosta riittävä pohja.

6. Opintojaksojen laajuus vaihtelee

Ota laskelmissasi huomioon, että opintojaksojen laajuus vaihtelee. Tarkista opintopisteiden määrät Kärsämäen lukion opintojaksot, LOPS21 –artikkelista.

7. Opintojaksovalikoimaa voi laajentaa verkko-opinnoilla, harrastuksilla ja lukiodiplomeilla

Mm. korkeakoulujen kurkistuskursseja, yrittäjyyteen liittyviä opintoja, kesäyliopistojen tarjoamia abikursseja ja lukiodiplomisuorituksia luetaan osaksi lukion oppimäärää. Myös yhdestä tai kahdesta tavoitteellisesta harrastuksesta voi saada opintopisteitä. Toiminnasta nuorisovaltuustossa tai lukion opiskelijakunnan hallituksessa yhden toimikauden ajan saa 2 opintopistettä.

8. Valintojen muuttaminen on joustavaa

Valintoja voi muuttaa lukuvuoden kuluessa periaatteessa jatkuvasti, mutta valinnan muuttamisesta on ilmoitettava rehtorille kirjallisesti. 1. ja 2. lukiovuoden keväällä opiskelijat suunnittelevat seuraavan vuoden opintonsa ja täyttävät valintakortin uudelleen.

Vaikka valintojen muuttaminen on helppoa, kannattaa valintakorttia täyttäessä miettiä valintojaan vakavasti, koska rehtori suunnittelee työjärjestykset valintojen perusteella ja pyrkii tekemään ne opiskelijoiden kannalta ihanteellisiksi. Tärkeintä on suunnitella ensimmäinen lukiovuosi.